Tekst: Paul Wormer
Beeld: Bert Beelen/HH

Hoogleraar Didi Braat over work-life balance







‘Opleidingsklimaat moet voelen als **warm bad**’

Hoogleraar Verloskunde & Gynaecologie én vicevoorzitter van de Raad voor Volksgezondheid & Zorg, Didi Braat, werd in 2011 tot opleider van het jaar. Onder meer omdat ze zo veel oog heeft voor de work-life balance van de assistenten.

“Ik ben opgeleid in Amsterdam aan de Vrije Universiteit en in 1996 naar Nijmegen gekomen om universitair hoofddocent te worden. Ik kwam als hoofd van de pijler voortplantingsgeneeskunde en werd vijf jaar later hoofd van de afdeling. Het was niet mijn ambitie om hoogleraar of hoofd van de afdeling te worden; ik wilde goed zijn in mijn werk als dokter en goed onderzoek doen. Kijken hoe we dingen beter konden krijgen. Toch werd snel duidelijk dat het in de lijn der verwachting lag dat ik hoogleraar voorplantingsgeneeskunde zou gaan worden. Toen het afdelingshoofd destijds plotseling afscheid nam, ben ik samen met de andere hoogleraar gynaecologie mee gaan draaien in het management van de afdeling en dat was ontzettend leuk. Ik vond het interessant om te kijken hoe je met een team een aantal zaken beter kunt stroomlijnen, zodat mensen de dingen die ze willen doen ook op een goede manier kunnen doen. Eerst werd ik plaatsvervangend opleider en hoofd van de afdeling. Het opleiden van assistenten vond ik meteen al erg leuk. In 2003 ben ik opleider geworden.

Goed opleiden gaat niet vanzelf, maar ik vind het fijn om mensen te motiveren en dat maakt het ook gemakkelijk om mensen te helpen in hun opleiding. Uiteraard heb ik trainingen gevolgd en soms moet je gewoon met iets beginnen. Zo hebben we ingevoerd dat alle stafleden door de assistenten werden beoordeeld. Eerst op papier, waarna de assistenten de uitkomsten met elkaar bespraken en vervolgens in tweetallen met het desbetreffende staflid in gesprek gingen. Eerst durfden ze dat niet, waarop ik heb gezegd: goed, dan doet moeder het nog één keer voor. Hun commentaar heb ik toen tijdens mijn jaargesprekken naar de stafleden teruggekoppeld. Ondertussen zijn de assistenten zover dat ze dit zelf doen. Ook voor stafleden was het even wennen en ‘eng’, maar het grootste deel van de feedback is positief. Meestal weet je toch al van jezelf waar je minder goed in bent. Doordat de assistenten ons erop wijzen hoe we dingen beter kunnen doen, gebeurt er ook daadwerkelijk wat.

In het begin moest iedereen daaraan wennen. Als opleider moet ik zorgen voor een veilig opleidingsklimaat. Daarom bespreken we als staf met elkaar waarom wij het mooiste vak van de wereld hebben en proberen we dat ook uit te stralen. Dat draagt bij aan een positief opleidingsklimaat. Ik vind het zo jammer dat er zo veel gemopperd wordt. Laat je passie zien! Zorg goed voor patiënten maar zorg ook goed voor elkaar.

Ik heb laatst op een congres gezegd: een opleidingsklimaat moet voelen als een warm bad. De reactie uit de zaal was dat we assistenten niet te veel moeten pamperen. Natuurlijk niet, we moeten kritisch zijn. Maar dat moet op zo’n manier, dat iemand niet dichtslaat maar leert. Iedere assistent hier heeft een gynaecoloog als mentor die hij of zij zelf uitkiest. En als opleider ken ik zelf de assistenten goed.

Een probleem in de opleiding is vaak de balans tussen werk en privé. Dat is waarschijnlijk voor veel mensen zo, maar zeker bij de assistenten. Ik kan me goed voorstellen hoe moeilijk dat voor hen is en daarom heb ik al lang geleden gepleit voor een parttime opleiding. Dat betekent vier dagen per week werken; die vijfde dag geeft dan net een klein beetje lucht om de balans te bewaren. En dan werken ze nog steeds 40 uur. Als assistenten zwanger willen worden, moeten ze dat vooral doen. Dat moeten ze niet uitstellen. Daar heb ik al in mijn oratie voor gepleit. Maar dan moeten ze niet óók nog een proefschrift schrijven en topsport willen beoefenen. En ga nou niet ook nog eens zelf staan strijken! Er moeten wel keuzes gemaakt worden. Dat zie ik als één van mijn belangrijkste taken als opleider: anderen leren keuzes te maken. Om de paar maanden kwamen de assistenten bij mij thuis eten, dan hadden we het over dit soort dingen.

Ik probeer aiossen zo te begeleiden dat het goed gaat. Mocht het niet goed gaan, dan bespreken we gezamenlijk in de staf, daarin zit ook de mentor, hoe we de aios kunnen helpen. Het kan zijn dat we de assistent voorstellen een tijdje in een andere kliniek te werken om te kijken hoe het daar gaat, soms geven we extra trainingen of opleidingen. Veel mensen hebben baat bij coaching. Ik moet trouwens mensen vaak overtuigen dat het helemaal geen schande is om een coach te hebben, dat je daar veel van kunt leren.

‘Eén van mijn belangrijkste taken als opleider is anderen leren om keuzes te maken’

Als ik uiteindelijk mijn handtekening zet, dan sta ik ervoor dat iemand goed is opgeleid. Ik heb weleens gesprekken helemaal aan het begin van de opleiding waarin ik vraag of iemand de opleiding wel moet doen, of het wel zijn vak is. Soms heeft de twijfel medisch-technische redenen, soms ook communicatieve. Ja, en als je ’s nachts je bed niet uit kunt komen, moet je natuurlijk geen gynaecoloog worden.

Inmiddels ben ik gestopt als opleider. Het is heel inspirerend, maar ook erg druk. Ik probeer mijn tijd zo goed mogelijk in te delen. Daarnaast is het goed voor de assistenten wanneer iemand anders dit eens doet. We hadden al besloten dat ik het over zou dragen aan een collega en toen kwam die opleidingsprijs. Fantastisch dat mijn assistenten mij hebben voordragen. Het klopt dat ik veel voor ze doe, maar dat is omdat ik het leuk vind en omdat het bijdraagt aan hun ontwikkeling.

Mijn eigen balans tussen werk en privé? Mijn man is huisman. Die keuze hebben we lang geleden gemaakt, ik ben altijd al intensief met mijn werk bezig geweest. Door deze keuze kan ik doen wat ik wil doen. Ik ben er tevreden mee, hoewel ik steeds mijn best moet doen genoeg tijd te hebben voor de kinderen en mijn man. Ook omdat dat zo ontzettend leuk en gezellig is. Naarmate ik ouder word, heb ik geleerd dat je niet moet denken: dat doe ik later wel. Je moet het nú doen, want een later is er misschien niet. Dat realiseer ik me heel goed.”

Captains of Medicine

Dit is een ingekorte versie van een interview dat is opgenomen in *Captains of Medicine – 12 Visies op heden en toekomst van onze gezondheidszorg*, dat deze maand verscheen. Arts en consultant Paul Wormer interviewde voor dit boek twaalf medici die hij koersbepalend vindt voor hun directe omgeving, de zorg of collega’s.

Lees het hele interview op www.artsenauto.nl. U kunt daar ook het boek portovrij bestellen.

